Verohallinto
Kalle Hirvonen
Hannu Kuortti
Petri Parvela

LAUSUNTO

7.2.2019

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Verohallinto on ollut valtiovarainvaliokunnan verojaostossa 23.1.2019 kuultavana hallituksen esityksestä 275/2018 vp (Hallituksen esitys eduskunnalle osakesäästötilin tuloverotusta ja eräiden vakuutustuotteiden tuloverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi). Viittaamme Verohallinnon tuolloin lausumaan. Sen lisäksi esitämme erityisesti ehdotettuun tuloverolain 35b §:än liittyen vielä kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksen mukaan, samalla kun säästövakuutusten verotusta yleisemminkin uudistettaisiin, tuloverolakiin otettaisiin uusi 35b §, jolla on tarkoitus rajata verotuen (verotuksen lykkääntymisetu) ulkopuolelle sellaiset vakuutussopimuksin toteutetut järjestelyt, joissa vakuutuksenottajalla tai tämän määräämällä henkilöllä on oikeus käyttää sopimuksen kohde-etuuteen liittyviä omistajalle kuuluvia TVL 35b §:n 1-4 kohdan luettelossa täsmällisesti määriteltyjä oikeuksia.

Luettelon 1-3 kohdissa mainitut oikeudet, kuten määräys- ja äänivallan käyttäminen sekä hallintaoikeus, ovat luonteeltaan sellaisia, että ne selvästi kuuluvat sijoitusvarallisuuden omistajalle eli tässä tapauksessa vakuutusyhtiölle, eikä niiden siirtäminen vakuutuksenottajalle siten kuulu aitoon välilliseen sijoittamiseen, vaan ovat suoran sijoittamisen tunnusmerkkejä.

Verohallinnon käsityksen mukaan myös 1 momentin 4 kohdassa mainittu vakuutuksenottajalle tai tämän määräämälle henkilölle siirretty oikeus tehdä sijoituskohteita koskevia osto- ja myyntitoimeksiantoja suoraan itse tai antamalla toimeksiannot varainhoitajalle ilman, että vakuutusyhtiö saa osallistua tai käytännössä vaikuttaa nimissään olevaa varallisuutta koskeviin päätöksiin, ei myöskään ole aidon välillisen sijoittamisen tyypillinen tunnusmerkki. Tällaisen oikeuden sisältävistä vakuutuksista on myös käytetty nimityksiä "self management -vakuutus" ja "salkkuvakuutus". Verohallinnon valvontakokemusten mukaan tällaisia vakuutuksia tarjoavat ulkomaiset vakuutusyhtiöt. Näitä vakuutustuotteita tyypillisesti markkinoidaan ja käytetään suoran sijoittamisen sijasta verotukien (lykkääntymisetu) saamiseksi. Luonteeltaan self management -järjestelyt poikkeavat sellaisista suomalaisten vakuutusyhtiöiden tarjoamista vakuutustuotteista, joissa vakuutuksenottaja voi antaa vakuutusyhtiölle toiveita/määräyksiä siitä, mihin kohteisiin vakuutuksen arvonmuutos sidotaan. Näissä tilanteissa vakuutusyhtiö päättää itse, miten se vakuutuksen arvonmuutoksesta aiheutuvan riskin suojaa liiketoiminnassaan. Jos TVL 35b §:ä ei sovellettaisi 4 kohdan kriteerit täyttäviin vakuutuksiin, vakuutussijoittaminen voisi saada esim. suhteessa osakesäästötiliin ja rahastosijoittamiseen sellaisia veroetuja, joita hallituksen esityksessä ei liene tarkoitettu.

Verohallinto pitää ehdotettua TVL 35b §:ää tarpeellisena ja oikeustilaa selventävänä.